

РЕЦЕНЗИЯ

от

Доц. д-р Велислава Николаева Костова

член на научното жури, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър”

№ 640 от 15.09.2020 г. за дисертационния труд на тема „РЕАЛИЗАЦИЯ НА

**ИНОВАЦИОННАТА ПОЛИТИКА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ В УСЛОВИЯТА НА
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦИЯ“**

разработен от Яцек Сташяк

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление 3.7. “Администрация и управление“

**Докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното
производство”**

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: Проф. д.ик.н Александър Степанов

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие със:

- Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАС);
- Правилника за приложение на ЗРАС;
- Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” във ВСУ „Черноризец Храбър”.

Представената за рецензия разработка коментира иноватизацията като инструмент за преодоляване на технологичното и икономическо изоставане. Осъществяването на иновационна политика в условията на цифрова трансформация е предизвикателство и необходимост на всички нива в съвременните икономики. Като специфичен организационен конструкт, тя е предпоставка за конкурентоспособност и стратегически успех.

Дисертационният труд е с общ обем от 172 страници. Структуриран е във въведение, три глави, заключение и списък с използвана литература. В изложението са

използвани общо 18 таблици и 17 изображения (фигури и схеми). Използваните литературни единици са общо 151, структурирани както следва: 100 на кирилица, 24 на латиница и 40 виртуални източника (на кирилица и латиница). Приемам текстовете за дело на докторанта.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Актуалността на темата се аргументира с необходимостта да се използва иновационния потенциал на бизнеса и икономиката за повишаване на конкурентоспособността и преодоляване на технологичната разлика в условията на цифровизация, като се анализира и допълни научното и приложно знание за методологичния подход за осъществяване на иновационна политика в условията на дигитализация и цифрова трансформация.

За предмет на дисертационното изследване са определени социално-икономическите отношения, които възникват и определят поведението на организациите, които прилагат научно обоснована иновационна политика в своята дейност.

С това е аргументиран и изследователският интерес на докторанта да проучи и анализира особеностите на иновационната дейност като теоретичен фундамент и практико-приложен инструмент за организационно развитие.

Приемам избора на предметна област на дисертационното изследване и смятам, че г-н Сташяк притежава нужния потенциал за осъществяване на качествена научна работа.

Намирам за недостатък и пропуск липсата на категорично заявена защитавана авторова теза във Въведението на дисертационния труд. Макар, че такава е посочена в Автореферата и се подразбира от цялостното представяне на разработката, това е задължителен елемент за всяко едно дисертационно изследване. Нещо повече: в качеството ми на рецензент при катедрените работни обсъждания на труда, тази препоръка е давана многократно.

Частично приемам за коректно формулирани така определените предмет и обект на дисертационния труд. Смятам, че обекта на изследването е много общо дефиниран във Въведението, макар че този недостатък се компенсира с фактическото съдържание на разработката.

Приемам заявените цел и задачи и смятам, че в голяма степен те са изпълнени, както и че последователно и системно са синтезирани, и аргументирани факти и автори твърдения, които водят до тяхното изпълнение.

Според мен ограничителните условия на дисертационното изследване могат да се прецизират и чрез тях да се открият по категоричен начин онези характеристики на организациите, които съответстват на спецификите на обекта на изследване. Така формулирани, те са твърде общи и не позволяват на четящия оптимално да се фокусира и оцени, иначе безспорните предимства на дисертационния труд.

Приемам избраната методология на дисертационното изследване за подходяща и коректно приложена.

В Първа глава е посочена фактология относно иновационната политика и иновационно-производствения потенциал на организациите. Анализирана е проблематиката на закономерностите и инструментите за управление и реализация на иновационната политика. Систематизирани са и критично анализирани са фундаментални за иновациите понятия, дадени са автори коментари и са предложени работни дефиниции. Силно положително впечатление прави стремежа на г-н Сташяк да даде едновременно и широта, и дълбочина на фактите и предложените съждения.

Направените изводи и обобщения в края на Първа глава приемам за дело на докторанта и смятам, че вярно и коректно отразяват резултатите от изложението, към което са част.

Във Втора глава са предложени методологическите особености иновационната дейност на организацията и нейната иновационна политика. Анализирана е националната иновационна политика на Руската федерация (РФ), заявена със Стратегията за преход на икономиката на РФ до 2020 г. и в съответствие със Стратегията на иновационната политика на Московския регион до 2025, който е обект

на анализ в параграф 2.2. Систематизирани и анализирани са регионалните аспекти на иновационната дейност, тенденциите и проблемите на регионалното иновационно развитие на Московска област в условията на цифрова трансформация. Използвайки разработени и възприети методологически факти и подходи докторантът извежда и анализира тенденциите за реализация на иновационната политика на организациите от Московска област в РФ. Систематизирани и критично коментирани са факти и проблеми в иновационната дейност на Център „Технополис“.

Приемам изводите и обобщенията в края на Втора глава, които докторанта формулира и смятам, че те в оптимална степен отразяват съдържанието на тази част от дисертационния труд.

В Трета глава са изследвани особеностите на научно-техническия прогрес в условията на цифрова трансформация. Използвайки ключовите показатели за ефективност (KPI) са идентифицирани мерки за осъществяване и управление на иновационната дейност в Център „Технополис“.

Проведено е проучване сред мениджърите на организацията, които имат отношение към осъществяваните иновационните процеси, чрез което са идентифицирани основни проблеми при внедряването на иновации в дейността на изследваната организация. Като ключов такъв е определен неефективния организационно-икономически механизъм, който да гарантира баланс между интересите на всички участници в иновационния процес и който да позволява изпълнение на поставените цели. Именно този резултат е използван за аргументиране на необходимостта от създаване на концептуален модел за реализацията на иновационната политика на организацията в условията на цифрова трансформация. Систематизирани са предложения за използването на система от ключовите показатели за ефективност (KPI), които според автора могат да се използват като инструмент за контрол при реализацията на иновационната политика на Център „Технополис“ до 2025 г.

В допълнение е разработен и модел на проектно управление на бизнес-процесите, чрез използването на иновационни технологии за цифровизация.

Изводите в края на Трета глава са верни по отношение на изложението.

Заклучението, макар и коректно обобщаващо направеното в дисертационния труд, в някои свои части повтаря дословно цели абзаци, които са посочени вече в текста – преди всичко в обобщенията и изводите в края на всяка от главите. Някои от текстовете могат да се открият дори на три места в текста.

II. ПО-СЪЩЕСТВЕНИ СИЛНИ СТРАНИ И РЕЗУЛТАТИ С ПРИНОСЕН ХАРАКТЕР НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Посочените до момента достойнства на дисертационния труд, могат да се допълнят със следното:

- По категоричен начин е заявена способността на докторанта да провежда самостоятелни научни и приложни изследвания, да анализира, синтезира и систематизира факти, които аргументирано да представя във вид на обобщения, изводи и резултати.
- Като естествен резултат от направеното в дисертационния труд, са формулирани общо девет приноси, систематизирани както следва:
 - 7 научни приноса;
 - 2 практико-приложни приноса.

Приемам че така формулираните приноси са дело на докторанта, но намирам, че някои от тях трябва да се прецизират.

Приемам първи и втори приноси на докторанта в частта им за понятийния апарат и за новите императиви на иновационното развитие, и смятам, че те могат да се обединят по следния начин:

- Усъвършенстван е понятийния апарат в областта на иновационната дейност в организацията с авторова трактовка на понятията „цифровизация“ и „цифрова трансформация“. На тази основа са определени новите императиви на иновационното развитие и са систематизирани техните характеристики.

Третият дефиниран принос приемам като част от работата по доказване и защита на авторската теза и поради тази причина не го приемам за принос, а за силна страна на дисертационния труд.

Четвъртият формулиран принос систематизира известни факти и ми е трудно да предположа дали те представляват научна или практико-приложна новост за изследователите, или мениджърите в Русия. Безспорно обаче е, че те представляват един много обстоятелствен, подробен и полезен набор от кризисни фактори и проблеми, които могат да се използват при управлението на иновационното развитие на организациите.

За най-значим резултат от дисертационния труд приемам аргументираната по категоричен начин необходимост от триединство на при управлението на иновационната дейност в организацията, а именно – използването на научно-обосновани инструменти, проектен подход и използване на система от показатели за оценка на резултатите. В този смисъл изцяло приемам пети и шести принос, като според мен, шестият принос освен, че може да се приеме самостоятелно, е естествено продължение на петия. И двата приноса са с подчертано практико-приложен характер.

Приемам седмия принос и смятам, че той също е с практико-приложен, а не с научен характер.

Намирам за твърде амбициозно предложението на автора Сташяк резултатите от неговия дисертационен труд да намерят място при разработването на учебни програми, учебници и пособия. Смятам, че това предложение би било по-лесно защитимо при реализацията на дисертационен труд за „доктор на науките“, който му препоръчвам да направи.

Приемам останалите твърдения на автора за практическото значение на дисертационния труд.

В обобщение: От предложените от докторант Яцек Сташяк общо девет приноса, приемам четири – един с научно и три с практико-приложно значение.

III. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът към дисертационен труд на тема „Реализация на иновационната политика на организациите в условията на цифрова трансформация“ вярно и коректно отразява изложението на дисертационния труд.

Публикациите във връзка с дисертационното изследване са достатъчно като брой – те са пет. Списъкът с публикациите е посочен единствено в Автореферата. Прави впечатление, че те са реализирани в едно списание “Globalization, the State and the Individual”. Не съм запозната със съдържанието на цитираните публикации и не мога да ги коментирам от гледна точка на тяхната релевантност с дисертационния труд.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ, ПРЕПОРЪКИ И ВЪПРОСИ КЪМ ДОКТОРАНТА

Въпреки безспорните достойнства на предложения дисертационен труд, към така предложения материал могат да се направят следните забележки и препоръки:

- Бележки от технически характер – Установени са несъществени технически неточности между съдържанието на Автореферата и това на дисертационния труд, а именно – между брой използвани таблици и фигури (схеми и рисунки). Приемам, че броят на таблиците в 18, а на фигурите 17 (12 рисунки и 5 схеми); Намирам начина за оформяне на библиографската справка и цитиранията в текста за неподходящ; Смятам, че фигурите (рисунки и схеми) и таблиците могат да се визуализират и форматират и по-добре; Не е спазено изискването за балансираност на параграфите и главите.
- Бележки от съдържателен характер: Във Въведението липсва защитаваната авторова теза, но в изложението се коментират авторови хипотези; Намирам ограничителните условия за недостатъчни; Липсват завършващи обобщителни фрази и/ или изводи, както в края на параграфите. Това затруднява в известна степен проследимостта на изпълнението на целите и задачите, дефинирани в началото на дисертационния труд; Нарушаването

на класическата структура за разработване на дисертация – три глави с по три параграфа във всяка, в този случай води до ненужно „раздробяване“ на текста на Първа глава, известно „накъсване“ на логиката на изложението и е вероятна предпоставка за постигането на установения друг недостатък – нарушената балансираност на обем в различните части на текста; Смятам използването на понятието „парадигма“ за преекспонирано на някои места в текста; В Трета глава (стр. 119 и следващи) има текстове с по-скоро теоретичен характер. Изложението в тази част от разработката трябва да е с подчертано практико-приложен характер.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направените бележки и препоръки не намаляват качествата на дисертационното изследване, а изложеното до тук ми дава основание да приема дисертационния труд за завършен и съответстващ на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на Правилника към него.

Позволявам си да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, към професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ на ЯЦЕК СТАШЯК за разработения от нея дисертационен труд „Реализация на иновационната политика на организациите в условията на цифрова трансформация“.

Рецензент:

18.09.2020 г.

/доц. д-р Велислава Николаева/